

INLICHTINGEN
SAMENVATTING

(ISAM)

5175

Sectie: L2

's-Gravenhage, 14 mei 19

Nr. : L2/0964/F-75

INHOUDSOPGAVE INLICHTINGENSAMENVATTING
(ISAM 5/75)

	Aantal blz.:
I - CURRENT INTELLIGENCE - DEEL A	17
DEEL B	6
II - ELEKTRONISCHE OORLOGVOERINGSCAPACITEIT VAN HET WP.	22
III - DE ZITTING VAN HET CENTRAAL COMITÉ VAN DE CPSU.	5
IV - SPIONAGE, SUBVERSIE EN SABOTAGE IN DE DUITSE BONDSREPUBLIC.	16
V - DE ANTI ATOOMSTRAALJAGER DEMONSTRATIE TE UTRECHT.	4

De ISAM is een nationaal inlichtingendokument, dat dienovereenkomstig dient te worden beveiligd.

De inhoud mag niet:

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. met buitenlanders in discussie worden gebracht;
- c. worden gekopieërd,

dan nadat daartoe vooraf toestemming is verleend door het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst.

VERZENDLIJST

behorende bij

INLICHTINGENSAMENVATTING NR. 5/75

AAN:

EX.NR.:

Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	1)
Voorzitter van het Comité Verenigde Chefs van Staven	2	1)
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- GPLV/Vlb Deelen	6	
C- Vlb Volkel	7	
C- Vlb Eindhoven	8	
C- Vlb Twenthe	9	
C- Vlb Gilze Rijen	10	
C- NS Den Helder	11	
C- 12 GGW	12	
C- 3GGW	13	
C- 5GGW	14	
C- GTMGW	15	
C- CRC/MilATCC	16	
C- LVM Groep	17	
C- 1LK t.a.v. C- ASOC	18	
C- CLO	19 t/m 21	2)
C- LIMOS	22	2)
C- LETS)		
C- KKSL)	23	2)
Directeur Luchtmachtstafschool	24	2)
Lumat	25	1) 2)
LuLaMarat	26	1) 2)
LuLaMarat	27	1) 2)
MaLumat	28	1) 2)
Lumat	29	1) 2)
LaLumat	30	1) 2)
LaLumat	31	1) 2)
LuLamat	32	1) 2)
LaLuMarat	33	1) 2)
LaLuMarat	34	1) 2)
	35	

I.A.A.:

Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	36	
Hoofd MARID	37	
Hoofd LAMID	38	
Hoofd IDB t.a.v. Lu-Liaison Officier	39	
OOP/KLu	40	2
DMLu	41	2
HPMV d.t.v. VCS	42	
NMR-Neth. SHAPE t.a.v. Maj. [REDACTED]	43	
NMR-Neth. AFCENT t.a.v. Maj. [REDACTED]	44	

EX.NR.:

NAK-2ATAF t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	45
Neth.Support Unit AAPCE t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED] d.t.v. NAK-2ATAF	46
C- 1LVG	47

INTERN AAN:

BDL - Plv.CLS - Sous-Chef	48
Hoofd Sectie L1, L4, L5 en L6 (ter circulatie)	49
Hoofd Sectie L3	50
L2-Bibliotheek	51
HL2b	52

-
- 1) ter info, daarna retour L2a.
 - 2) zonder Hoofdstuk I, Deel B.
 - 3) ex. 20 en 21 ter infor, daarna retour L2a.

III - DE ZITTING VAN HET CENTRAAL COMITE VAN DE CPSU

1. In de resolutie van de voltallige zitting van het Centraal Comité van de CPSU op 16 april jl., een zitting die als een zeer belangrijke gebeurtenis in het leven van de partij en het Sowjet-volk werd gepresenteerd, wordt tevredenheid over de resultaten van het thans vier jaar oude Sowjet-"vredesprogram" uitgesproken en het Politburo opgedragen (!) de ontspanningspolitiek voort te zetten. In de resolutie wordt opgemerkt, dat de successen van de "socialistische buitenlandse politiek" o.m. gebaseerd zijn op de economische macht en het defensievermogen van de SU en de andere staten van de "socialistische gemeenschap". Gesteld wordt dat de krachten van "oorlog, reactie en agressie" evenwel nog steeds actief zijn. In de resolutie hecht de partij haar goedkeuring aan de verdere ontwikkeling van de MBFR-besprekingen en SALT op basis van de formule dat de politieke ontspanning vergezeld moet gaan van militaire ontspanning. Onderstreept wordt het onverminderd belang van bilaterale en multilaterale topontmoetingen voor de verbetering van de internationale verhoudingen. In het licht van recente internationale ontwikkelingen kwam de Sowjet-leiding klaarblijkelijk tot de slotsom dat het thans het meest geschikte moment was om de ontwikkeling van het buitenlands beleid van de SU aan een nadere beschouwing te onderwerpen. De CC-vergadering diende tevens om de datum voor de bijeenroeping van het XXVe Partijcongres te bepalen, welke nu officieel is vastgesteld op 24 februari 1976. Zoals de meeste resoluties van het Centraal Comité van de partij, draagt ook de onderhavige resolutie een weinig specifiek karakter. In tegenstelling tot die van 1973 wordt in de jongst resolutie geen gewag gemaakt van China of Vietnam. Het niet noemen van Vietnam geeft blijk van een zekere politieke gereserveerdheid en verraadt in zekere zin gevoeligheid voor mogelijke implicaties van de communistische successen in Indochina voor de ontspanningspolitiek van de SU. Het niet noemen van de Chinese Volksrepubliek weerspiegelt naar alle waarschijnlijkheid Moskou's wens de polemiek met China niet al te zeer op de spits te drijven, nu Moskou bezig is met de moeizame voorbereiding van internationale communistische partijconferenties. Op de zitting zelf is de kwestie

China overigens we

China overigens wel aan de orde geweest. Opgemerkt werd dat zich in de ste tijd geen wijzigingen hebben voorgedaan in de betrekkingen tussen de SU en Roodchina: de maoïstische leiding blijft als voorheen een vijandige koers varen tegenover de SU en de andere socialistische broederlanden en broederpartijen, die een principieel marxistisch-leninistische positie innemen. In hun buitenlandse politiek, - heet het -, volgen de maoïsten allang de meest extreme imperialistische reactie. Geleid door de principieel, die werd vastgesteld op het XXIVe Partijcongres, blijft de SU er evenwel naar streven de Sowjet-Chinese betrekkingen te normaliseren en blijft de SU bereid "tot herstel van de vriendschap en samenwerking met het volk van China, waarvoor de Sowjet-mens altijd achting heeft gehad en nog steeds heeft".

2. De nadruk die op de voltallige zitting van het Centraal Comité werd gelegd op de koers van de buitenlandse politiek stemt overeen met de richtingen volgens welke Moskou thans begonnen is de betrekkingen met het Westen nog eens aan een algehele evaluatie te onderwerpen, en wel in het kader van de voorbereidingen voor het XXVe Partijcongres in februari 1976. Uit dit onderzoek zouden reeds thans een aantal voorlopige conclusies getrokken zijn, zoals:

- de internationale ontwikkelingen sinds het laatste Partijcongres (1972) hebben de juistheid van Moskou's ontspanningspolitiek aangetoond. Deze politiek dient te worden voortgezet;
- de kapitalistische mogendheden behouden hun enorme macht en voerkracht en zullen de huidige economische crisis te boven komen;
- de economische voordelen van de ontspanning, m.n. de verhoogde import van Westerse technologie, vormen op zich zelf geen reden om geen wijzigingen aan te brengen in de Sowjet-politieke en economische structuren, wanneer de SU althans de technologische kloof met het Westen wenst te overbruggen.

Twijfelachtig is of de werkelijke teneur van het Sowjet-denken hiermee volledig is weergegeven. Rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid

dat de overtuiging

dat de overtuiging veld zal winnen, dat de huidige buitenlandse politieke koers moet worden aangepast om beter te kunnen profiteren van de veranderende wereldsituatie. De tekenen van een dergelijke stemming in Moskou zijn voorhanden. In een recent artikel in het partijorgaan "Prawda" van de hand van de minister van buitenlandse handel, waarin de snelle groei van de handel met het Westen wordt belicht, geeft deze minister van een groot zelfvertrouwen blijk wanneer hij de versterkte politieke, economische en militaire positie van de SU tegenover de moeilijkheden in het Westen stelt. In een "Prawda"-artikel "Onder de klappen van de crisis" (26 april 1975) identificeert A. Milejkovsky, corresponderend lid van de Akademie van Wetenschappen, geheel volgens recept als de twee voornaamste oorzaken van de crisis in de VS en West-Europa de bewapeningswedloop en de gegroide macht van de monopolies. Gewezen wordt op krachten die de bewapeningswedloop niettemin als een stabiliserend tegenwicht tegen de crisis zouden trachten aan te moedigen. De crisis omvat "niet alleen de economie, maar ook de politieke bovenbouw en de ideologie van de maatschappij" en de Westerse pers "schrijft bijzonder veel over de gelijkenis van de huidige crisis met de situatie van de jaren dertig". Duidelijk laat de schrijver van het artikel evenwel uitkomen, dat de ontwikkeling van wederzijds voordelige economische betrekkingen tussen Oost en West onverminderd dient voort te gaan. Voor West-Europa werd die uitbreiding van de buitenlandse economische betrekkingen een "levensnoodzaak" en het waren de Westeuropese mogendheden die er als eerste toe moesten overgaan om de economische "koude oorlog" tegen de socialistische staten te stoppen.

3. Op de zitting van het Centraal Comité van de CPSU op 16 april 1975, welke zoals gezegd het startsein gaf voor de voorbereiding van het XXVe Partijcongres, heeft een van de rivalen voor de opvolging van Secretaris-Generaal Breznjew de mededinging definitief moeten staken. De verwijdering van de leider van de vakbonden Alexander Sjelepin uit het Politburo brengt echter weinig opheldering in de opvolgingskwestie. Het lijkt niet onwaarschijnlijk dat nog voor de bijeenroeping van het XXVe Partijcongres in het Politburo andere mutaties zullen plaatsvinden: de positie van Breznjew lijkt echter weinig of helemaal niet bedreigd. De aankondiging van de datum van bijeenroeping van het congres zal nu ongetwijfeld op alle partijniveaus tot personeelwisselingen aanleiding geven; de eindresultaten van dit proces zullen bepalend zijn voor de politieke macht van

de Sowjet-Leders in

de Sovjet-leiders in de eerstvolgende jaren. Een figuur als Alexander Sjelepin werd door sommigen van zijn collega's in de partijhiërarchie reeds geruime tijd als een competent maar ook gevaarlijk vat van ambitie beschouwd: met zijn vertrek is thans ongetwijfeld een van de potentieel meest instabiele elementen uit de topleiding verwijderd. In het jaar 1965 wist hij het leiderschap van Breznjew nog ernstig uit te dagen, na deze mislukte poging werd hij in 1967 uit het partijsecretariaat gestoten en hoewel hij lid bleef van het hoogste beleidsorgaan, het Politburo, als leider van de vakbonden bekleedde hij toch geen werkelijke machtspositie meer. Dat het ontslag van Alexander Sjelepin intussen niet alleen voor simpele, maar ook voor erg moeilijke interpretaties vatbaar is, bewijst de bekende kremlinoloog Victor Zorza in een artikel in de "International Herald Tribune" (24 april 1975). Hij schrijft: In Moskou gaf dezelfde vergadering van het Centraal Comité die Sjelepin uit het Politburo zette een verklaring over de buitenlandse politiek uit, waarvan de toon harder was dan gewoonlijk in zulke verklaringen het geval is. Zij deed wel de gebruikelijke lippendienst aan de vreedzame coëxistentie, maar waarschuwde in meer havikachtige termen tegen mogelijke terugslagen in de ontspanningspolitiek. Het lijkt alsof Kissingers zorgen over Indo-China en andere Amerikaanse tegenslagen en de bezorgdheid van het Kremlin over de opvolging van Breznjew leiden tot een wat hardere toon tegen elkander. Beide partijen willen de ander weerhouden van de verleiding te profiteren van mogelijke zwakheden van de tegenstander. De zwakheden van Washington zijn duidelijk, en er zijn in Moskou en elders altijd mensen die van de gelegenheid gebruik willen maken. Hun tegenstanders in het Kremlin krijgen het in de huidige situatie moeilijker. Tegen deze achtergrond moet men het ontslag van Sjelepin zien. De Westelijke experts zijn geneigd hem als een opportunist te beschouwen. Sjelepin is inderdaad de laatste tien jaar meer dan eens van positie veranderd, maar in de regel was hij meer havik dan duif. Hij kwam in december weer wat meer naar voren nadat er plotseling een verkoeling in de Russisch-Amerikaanse betrekkingen was opgetreden. Er waren tekenen die deden vermoeden dat Sjelepin Breznjew de macht betwistte vanaf een conservatief platform. De meeste Westelijke analytici hadden Sjelepin al vele jaren afgeschreven. Toen de laatste foto van het Politburo gebruikt werd ter ondersteuning van een betoog dat Sjelepin een comeback aan het voorbereiden was, circuleerde binnen de CIA een memorandum van tegengestelde strekking. Maar Sjelepin's collega's in Politburo wisten beter. Breznjews aanhoudende ziekte betekent dat de dagen van zijn bewind geteld zijn. De visie dat

hij zich minstens

hij zich minstens tot het 25ste partijcongres in februari 1976 zal kunnen handhaven houdt weinig rekening met de dynamiek van de opvolgingsstrijd in het Kremlin. Sjelepin moest niet zozeer aftreden omdat hij een gevaar voor Breznjew was, maar voor zijn rivalen in de opvolgingsstrijd. Hij had alleen een gevaar voor Breznjew kunnen zijn wanneer hij zich de steun had kunnen verzekeren van een groot aantal invloedrijke partijleiders. Zijn ontslag betekent dat hij een goede kans had op de steun van een factie; zijn tegenstanders wilden zich van hem ontdoen voordat deze factie te sterk zou zijn geworden. De strijd tussen de verschillende groepen is niet voorbij. De afzetting van Sjelepin betekent juist dat hij begint en steeds feller zal worden naarmate het partijcongres nadert. De officiële aankondiging van het congres, die gewoonlijk de Secretaris-Generaal als de voornaamste spreker noemt, maakt ditmaal geen melding van Breznjew of iemand anders. Er kan nauwelijks een duidelijker blijk van twijfel gegeven worden of Breznjew dan nog in functie zal zijn, en zo ja, of hij de kracht zal bezitten om de rituele redevoering uit te spreken. En als hij niet sterk genoeg meer is, zal hij dan sterk genoeg zijn om in de tussentijd het hoofd te bieden aan alle moeilijkheden? Er zijn al twijfels gezeten over de prijs die de SU voor de detente heeft betaald. In het Westen moge het schijnen dat Moskou er al de voordelen van plukt, maar er zijn heel wat aanwijzingen dat de Russische haviken er anders over denken. Sjelepin was tijdens de oktoberoorlog van 1973 het enige Politburolid naast maarschalk Gretsjko die als zijn mening te kennen gaf dat de gebeurtenissen in het Midden-Oosten en de coup in Chili de fragiliteit van de detente en de noodzaak van grotere militaire kracht aantoonde. Hij herhaalde deze waarschuwing in de afgelopen zomer tijdens de verkiezingscampagne voor de Opperste Sowjet. Terwijl andere Russische leiders spraken van de onomkeerbaarheid van het ontspanningsproces, gewaagde hij van de onomkeerbaarheid van het wereldrevolutieproces. De jongste buitenlandse politieke verklaring van het Centraal Comité toont aan, dat ook na het vertrek van Sjelepin een compromis tussen haviken en duiven noodzakelijk is, en wel een compromis dat meer dan voorheen rekening houdt met de visie der haviken. Het evenwicht is instabiel en zal waarschijnlijk in de periode tot het komende partijcongres nog meer dan eens verschuiven.

Inleiding.

1. Zoals o.a. reeds werd aangekondigd in ISAM 3/75 Hfdst. VI, vond op zaterdag 5 april j.l. te Utrecht de landelijke demonstratie/manifestatie tegen de vervanging van de F104 van de Koninklijke Luchtmacht plaats.

Deelnemers.

2. De demonstratie was georganiseerd door een landelijk comité onder het motto "Geen miljarden voor nieuwe straaljagers".

3. Opvallend was de gevarieerdheid van de deelnemende groeperingen. Aanvankelijk was het ANJV (Algemeen Nederlands Jeugd Verbond), de Jongeren Organisatie van de CPN, de eerste groepering die op 28 januari te Amsterdam het initiatief nam tot deze demonstratie. Omdat deze groep het echter niet eens kon zijn met de te voeren leus, heeft men zich van de organisatie van de landelijke demonstratie tenslotte gedistantieërd. (Het ANJV wilde vasthouden aan de leus: "Weg met de atoomstraaljagers").

4. Het landelijk comité te Nijmegen stond o.l.v. de "VD" (Vereniging van Dienstweigeraars) en kreeg bij de organisatie steun van de volgende partijen of groeperingen:

- a. De "Witte" BVD, (Bond van Dienstplichtigen).
- b. "Global Village", (een soort boekhandel, gespecialiseerd in de verspreiding van politieke lectuur).
- c. De IKB, (Internationale Kommunistenbond), de Nederlandse vertegenwoordiging van de IVe Internationale.
- d. KEN (ML), (Kommunistische Eenheidspartij Nederland), (Marxistisch-Leninistisch).
- e. De 6e Oktober Groep, (een overkoepelend orgaan van de Socialistische Studenten Bonden te Nijmegen).
- f. De PSP.
- g. De PPR.
- h. Het SOF (Socialistisch Onderwijsfront).
- i. De SP (Socialistische Partij).
- j. "Zwaarden of Ploegijzers" (een kleine vredes werkgroep).

De demonstratieve optocht.

5. Nadat de demonstranten, - die voornamelijk met bussen vanuit het hele land en uit België waren aangevoerd - , op de Mariaplaats bij elkaar waren gekomen, trok men via de binnenstad in demonstratieve optocht naar de Veemarkthallen, waar gemanifesteerd zou worden. Aan de demonstratie werd door ongeveer 5000 personen (waaronder 500 Belgen) deelgenomen, voornamelijk jongeren.

6. Tijdens de mars door Utrecht werden door demonstranten pamfletten uitgereikt waarin werd opgeroepen "neen" te zeggen tegen de uitgave voor de nieuwe vliegtuigen en deel te nemen aan de demonstratie. Gedurende de mars sloten zich echter vrijwel geen demonstranten aan en de belangstelling van het publiek was uitermate gering.

Spandoeken en leuzen.

7. Opvallend was de grote gevarieerdheid in opschriften op de spandoeken die werden meegevoerd, zoals:

- a. Beroepsleger - gevaar. (Witte BVD).
- b. Nederland uit de NATO.
- c. Tegen de oorlogsindustrie.
- d. Drie miljard is 40.000 woningen.
- e. Geen cent voor wapentuig.

8. Daarnaast probeerden verschillende groepen met leuzen het publiek voor hun verschillende eisen te interesseren. ("Drie miljard, voor wie, voor wie?" "Geen gebuig voor NATO-tuig" "Geen piek voor de NATO-klied" "Straaljagers nee, onderwijs ja" "Leve hêt, soldaten verzet" (Witte BVD)) etc.

De manifestatie.

9. In de Veemarkthallen, waar de manifestatie plaats vond, waren informatiestands ingericht. Behalve stands van enkele onder punt 4 genoemde groeperingen, waren hier nog de volgende andere verenigingen vertegenwoordigd:

- a. Rode Vlag, een eind 1974 opgerichte communistische jongerenorganisatie.
- b. Proletarisch Links, een in 1972 uit de PSP getreden Trotskistische pressiegroep.
- c. Het Landelijk Vietnam Comité, een nevenorganisatie van KEN(ML), (zie punt 4d).

- d. LOSON (Landelijk -

- d. LOSON, (Landelijk Orgaan van Surinaamse Organisaties in Nederland), een strijdorganisatie van Surinamers in Nederland.
- e. Geweldloze Weerbaarheid, een in 1966 door PSP-ers opgerichte pacifistische organisatie welke streeft naar geweldloze weerbaarheid.

10. Tijdens de manifestatie werd opgetreden door de maatschappij kritische toneelgroepen Proloog (satire op de dienstplicht) en "Sater" (een Belgische groep).

11. Door verschillende sprekers werd, zoals te verwachten viel, tegen de defensie uitgaven in het algemeen en in het bijzonder tegen de uitgaven voor nieuwe straaljagers geageerd. Onder de sprekers was de Belg G. Verstraeten en professor J. de Graaf van de groepering Kerk en Vrede.

Samenvatting en Conclusie.

12. De demonstratie/manifestatie was goed georganiseerd en had een ordelijk verloop. Door de begeleidende politie behoefde niet te worden opgetreden.

13. Door de publiciteitsmedia werd weinig of geen aandacht aan de demonstratie besteed.

14. Het ANJV heeft inmiddels verklaard tot de laatste dag dóór te willen gaan met het protesteren tegen de defensie uitgaven maar dan onder de eigen leuze:

"Weg met de atoomstraaljagers"!

GEEN MILJARDEN VOOR NIEUWE STRAALJAGERS

- * Kunt U er ook NIET mee akkoord gaan, dat in NAVO-verband afspraken worden gemaakt, die ons verplichten om miljarden aan geld en veel arbeid te verspillen door de aankoop van nieuw oorlogstuig ?
- * Bent U het met ons eens, dat deze miljarden beter besteed kunnen worden aan sociale woningbouw, bestrijding van werkeloosheid, hogere AOW-uitkeringen, verbetering van onderwijs en gezondheidszorg, en aan strijd tegen uitbuiting en onderdrukking overal ter wereld ?
- * Vindt U ook dat er onmiddellijk een eind moet komen aan het ergerlijke touwtrekken van parlement, regering, militaire kopstukken en de oorlogsindustrie over de vraag welk tiepe vliegtuig er moet komen; om de eenvoudige reden dat elke vervanging van de Starfighter tegen onze belangen ingaat ?

DEMONSTREER MEE!

Zaterdag 5 april 2.00 uur Mariaplaats, Utrecht.

en kom naar de

MANIFESTATIE

Zaterdag 5 april 3.00 uur Veemarkthallen, Utrecht.

met:

**Proloog
Vuile Mong
De Volharding
Minimumband
sprekers,
informatiestands**

ORGANISATIE:

Bond voor Dienstplichtigen, Global Village, Internationale Komm. bond, Kerk en Vrede, KEN (ml), PSP, PPR, Socialisties Onderwijsfront, Socialistiese PARTIJ, Soc. Studentenbonden, 6 OG, Vereniging Dienstweigeraars, Zwaarden of Ploegijzers.